

*„A teljes valóságról az ember
csak a kinyilatkoztatás révén szerez tudomást.
A kinyilatkoztatás részese az,
aki kapcsolatot teremt a lét emberfölötti körével.”*

HAMVAS BÉLA (1897–1968)
író, filozófus

Első fejezet

A Védák kódja

Használati útmutató a világhoz

Azt, hogy az ember egy olyan különös lény, amely képes a tudati teremtésre, ma már nem csak a misztikával foglalkozók, hanem a tudomány számos ága is elismeri. Ehhez azonban hozzá kell tenni, hogy a jelenséget teljesen megmagyarázni továbbra sem sikerült – máig titok övezi, hogy mi módon képes az emberi lény a fizika törvényeit meghazudtolóan beavatkozni akár az anyag szerkezetébe is. Annyit azonban tudunk, hogy képes erre. Ennek legismertebb példája a placebo jelenség, amely bizonyítja, hogyha nem létező hatóanyagok bevétele hittel párosul, a gyógyulás felveszi a versenyt a valódi gyógyszeres kezeléssel. A meditációról ma már köztudott, hogy képes újrakonfigurálni az agyat. Arra a kérdésre, hogy a meditáció során felszabaduló erőnek mi lehet a forrása, vagy mi módon vagyunk képesek megteremteni azt, amiben mélyen hiszünk, a tudomány folyamatosan keresi a választ.

A minket körülvevő világ minden jelensége egy rendkívül intelligens rendszer részeként modellezhető. A vallások, a filozófia és a tudomány hosszú idő óta egymással versengve próbálkoznak ennek a modellnek a leírásával, mert aki ezt az ismeretet birtokolja, kontrollálni tudja az életet és annak számos körülményét. Ez a „használati útmutató” mindig is hozzáférhető volt a Földön, és ez nem más, mint az indiai *Védák*. Szövegei évezredekkel ezelőtt rögzítették a makro- és mikrokozmosz törvényszerűségeit, amelyek alapján egy működőképes modell tárul fel a világunkról.

Brahmá, négy fejjel ábrázolva
amint kultikus állata, a hattyú
bátán ül, akvarell festmény
(i. sz. 1700 körül. India, Pahari)

Véda

Az indiai civilizáció páratlan specialitása, hogy szellemi üzenete, amelyet Védáknak neveznek, egyfajta élő folytonosságban napjainkig fennmaradt. A Védáknak mint metafizikai rendszernek a létrehozása nem köthető konkrét alkotóhoz, hanem egy – a hinduk által isteninek tartott – kinyilatkoztatáson alapul. Erre utal maga a Véda elnevezés is, amely szent tudást jelent.

A hindu vallási irányzatok többsége a Védák szövegeinek létrehozását Brahmához, a hinduizmus teremtő istenségéhez köti. Brahmá másik neve Vágisa, ami a Beszéd Uraként fordítható le, és arra utal, hogy Brahmá a négy Véda és az univerzumunk bölcsességének a létrehozója.

Mitológia, a beavatottak térképe

Ki ne hallotta volna már azt a gondolatot, hogy „amint fent, úgy lent...”? A nyugati kultúrában a reneszánsz óta szinte minden okkultizmussal, mágiával, alkímiával, asztrológiával vagy ezotériával foglalkozó könyvben szerepel ez a híres idézet Hermész Triszmegisztosz *Tabula smaragdínájából*. Azt azonban már kevesen tudják, hogy ennek a kulcsfontosságú metafizikai axiómának a gyakorlati kifejtése először India szakrális hagyományában merült fel, és ott csorbítatlanul fenn is maradt. A *Rigvéda* híres *Purusa* himnusza például az univerzumot úgy írja le, mint egy hatalmas emberi organizmust. E kozmikus emberi lény testének egynegyed részét a látható világ alkotja, a háromnegyed része pedig a fizikai világ fölé emelkedik. Ez az idea az alkimista gondolkodás alapja: az ember parányi méretben a világegyetemet mintázza, a világmindenség pedig olyan, mint maga az ember, csak éppen kozmikus kiterjedésben – emiatt lehetséges analógiákon keresztül megismerni a teremtést.

Rigvéda X. 90 Purusa Szúkta részlet (2, 4, 13, 14.)

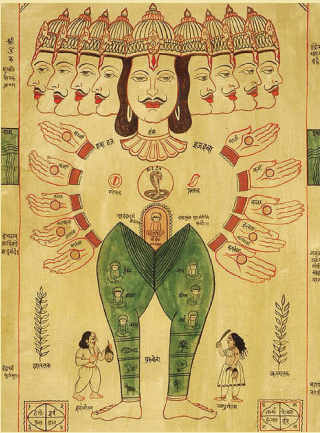
„Az Ember minden, ami van,
Minden, mi volt és lenni fog;
Halhatatlanság ura Ő,
Étkétől túlnő mindenén.”

„Háromnegyed rész égbe szállt,
Negyede az, mi létrejött,
Majd ebből terjedt szerteszét
Élő és az élettelen.”

„Értelme fényességes Hold,
Szeméből született a Nap,
Szájából Indra és a Tűz,
Leheletéből lett a Szél.”

„Köldökéből a közti-tér,
Fejéből az Ég származott,
Lába a Föld, füle égtájak -
A világ rendbetételét.”

(Eredetiből fordította Fórizs László)

A kozmikus Purusa ábrázolása
egy tantrikus festményen

A *Védák* kozmológiája valójában az emberi tudatnak a tökéletes modellezése, egyúttal megoldóképlete a mikrokozmosz és makrokozmosz világ jelenségeinek. **Mivel mindez költői képekben és kódolt szövegekben maradt ránk, a későbbi korok embere számára nehezen hozható felszínre az archaikus szövegtengerből ez a zseniális mondanivaló. A mai nyugati ember pusztán mitológiaként vagy irodalmi érdekességként tekint a *Védákra*.** Lehántva azonban az ősi szövegekről a kulturális és ortodox szemléletű rétegeket, meglepően korszerű és hatékony eszköztár birtokába kerülhetünk.

Life Sutra

Ami mitológiaként maradt fenn, az a beavatott számára alkalmazható mágikus gyakorlat – ami az istenek világáról és játékaikról szóló mesének tűnik, az valójában térkép az alkimista számára.

A *Védák* ezoterikus értelmezése szerint nem létezik szakadék Isten és ember között. Ehhez szemléletet kell váltanunk, és ha emberi nézőpontunkat az isteni nézőpontba helyezzük, azt vehetjük észre, hogy ezek az ősi szövegek az istenségekkel és a róluk szóló mítoszokkal valójában az emberi tudatban zajló folyamatokat próbálták leírni.

Miért nehéz hozzáférni a Védák alkímista és mágikus tanaihoz?

Szürkületi nyelvezet

A *Védák* máig foglalkoztatják a metafizika iránt érdeklődő embereket, azonban a szövegek feldolgozása és megértése több nehézségbe is ütközik. Azt mondhatnánk erre, hogy a 21. században már gond nélkül bármihez hozzá lehet férni az internet segítségével, miért is ne tölthetnénk le magunknak a *Védák* szövegét és bogarászhatnánk ki belőle a megoldásokat? Valóban, amíg korábban éveket vagy évtizedeket töltöttek a szerzetesek vagy a gyakorlók szolgálattal, könyvek másolásával, ha szerettek volna hozzáférni valamilyen eredeti szöveghez, addig ma néhány kattintással máris a birtokába lehet jutni bármilyen szellemi csemegének. Akkor tehát semmi probléma, mindenki siessen és olvassa el gyorsan a *Védákat*! Az előadásaimon az emberek mindig zavarodottan néznek, vagy csak mosolyognak, amikor ezt mondom nekik. Ugyanis aki belefogott már ebbe a vállalkozásba, az jól tudja, hogy semmire sem jutott, előbb-utóbb össze-zavarodott a csupa zagyvaságnak tűnő verstől, az érthetetlen nyelvezettől és nem tudott semmi praktikus használatot kihámozni a szövegtengerből. Ennek oka, hogy ezek a szellemi kincsek a maitól teljes mértékben eltérő gondolkodású kultúra stílusában, allegóriákban, versekben maradtak fenn.

A négy *Véda* közvetítők nélkül is megtaníthatna minket az élet művészetére, ám ezek a szövegek úgynevezett szürkületi nyelvezeten íródtak. **A szürkületi nyelvezet alkalmazása az egykori beavatottak zseniális módszere volt annak érdekében, hogy a tanításukat kódolják, az illetéktelen olvasók számára nehezen érthetővé tegyék.**

A *Védák* emiatt értelmezhetők többféleképpen, attól függően, hogy aki értelmezi, milyen tudatszinten áll, és ennek következtében milyen nézőpontból tekint az egyes szavakra. Tehát attól függően, hogy ki az olvasó, eltérőek az értelmezések és a gyakorlati megvalósítás számos módja lehetséges. Így történhet meg, hogy ugyanaz a szentirat a „bibliája” a *jóga* gyakorlóinak

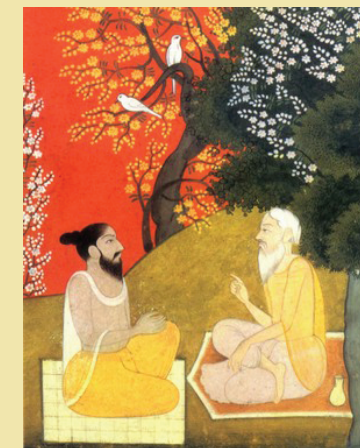
és a *bhakti* követőinek, *Siva* híveinek, a *saivák*nak és a *Visnut* és inkarnációit imádó *vaisnavák*nak is.

A szürkületi nyelvezet tehát megnehezíti a szövegek megértését, ugyanakkor hatalmas teret nyújt a szabad értelmezésnek. A négy *Véda* emiatt olyan, mint az a hegyi forrás, amelyből számtalan elágazó irányba hömpölygő folyam és patak nyeri a vizét.

A szürkületi nyelvezet

A szakrális nyelvhasználat egyik módja a szandhjá-bhásá (szanszkrit), amely lefordítható úgy, mint szürkületi nyelvezet. Az elnevezés onnan ered, hogy szürkület idején minden szín egyaránt szürkének látszik, tehát a *Védák* szövegeinek egyes szavai éppen olyan sejtelmesen többértelműek, mint ahogyan alkonyatkor sem lehet pontosan megállapítani a színeket.

Ezt a stílusú írást nevezik táltos nyelvnek is tekintettel arra, hogy az írók különleges tudatállapotokban jegyezték le a szövegeket és az olvasóktól is a hétköznapi nézőpont felett álló szemléletet követelnek meg. Az indológusok ezenkívül még számos más elnevezést is adtak ennek a speciális nyelvhasználatnak, mint például intencionális nyelv (Mircea Eliade), talányos nyelv (Eugène Burnouf), rejtély (J. H. Caspar Kern) vagy rejtett mondatok (Max Müller).

Idős mester, amint élőszóban átadja tudását tanítványának az erdőben

Így a hinduizmus a világ legsokoldalúbb vallási és kulturális jelenségévé vált, amely képes elfogadással kezelni és egyetlen forrásból táplálni egymásnak ellentmondó szellemi nézőpontokat, a számos istenség hitétől kezdve a monista vagy akár a szellemi materialista irányzatokig.

Mivel a források ennyire nehezen értelmezhetők, az emberek ősidőktől kezdve megszokták, hogy csak közvetítőkön keresztül juthatnak ennek a tudásnak a birtokába. Így azonban egy szűrőn keresztül kapják meg az ismereteket, hiszen a közvetítő hitvilága átszínezi a szövegek jelentését. **A különféle hindu irányzatok mind a saját igazságuk szemüvegén keresztül magyarázzák az eredeti szentiratokat, emiatt ha valaki kíváncsi a jelentésükre, egyúttal el kell fogadnia az adott irányzat hitrendszerét is.**

Life Sutra

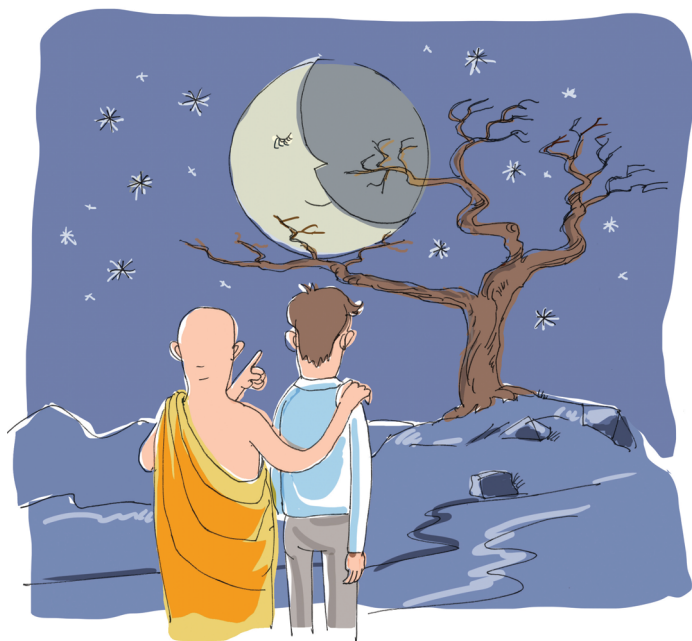
Aki képes a *Védák* rejtjeles szövegeit megfejteni és a bennük rejlő tudást alkalmazni, egyszerre jut vissza eredeti isteni tudatosságához – ami az alkímia végcélja – és kap az anyagi világhoz egyfajta használati útmutatót.

A „Hold a faágon ül” igazságok

A nyugati érdeklődők a 20. század eleje óta egyre szélesebb körben tanulnak keleti filozófiát és követnek *gurukat*. Sok esetben teljességgel átveszik a keleti értékrendet és gondolkodást. Saját tapasztalataim és megfigyeléseim arra a következtetésre juttattak, hogy a keleti önmegvalósítási utak rendszert, nyugalmat és egészséget visznek a gyakorló életébe, megtanítják etikusabban élni, akinek ezáltal nagyban javul az életminősége. Ugyanakkor egy ponton túl évtizedeket vagy akár egy életet is el lehet tölteni egyhelyben topogva a hindu *ásramák*ban vagy tanítványi láncokban anélkül, hogy szellemileg továbbfejlődnénk. Ennek oka, hogy csupán kevés nyugati érdeklődő van tudatában annak, hogy a *védikus* kultúrában a transzcendens

ismereteket speciális technikával oktatják. Ez az oktatási módszer a *sákhá-csandra-njája*, amit úgy lehetne lefordítani, hogy „a Hold a faágon ül oktatás”, amely annyit jelent, hogy a mester minden új és ismeretlen metafizikai axiómát valamilyen, a tanítvány számára reális szimbólumként ír le. Más szóval a *guru* keres egy olyan könnyen felfogható viszonyítási rendszert, amelybe a tanítvány könnyebben el tudja helyezni a nehezen érthető fogalmat.

A „Hold a faágon ül” oktatási módszer megértéséhez képzelj el a következőt. Egy nap a mester meg szeretné mutatni a Holdat a tanítványnak, aki – most tegyük fel – még sosem látta a fénylő égitestet korábban, tehát először

fogja megpillantani. A *guru* átfogja a tanítvány vállát és egy fához sétál vele, majd úgy helyezkedik el, hogy a Hold a fa ágai közül kikandikáljon. Ekkor a fára mutat, ahol a tanítvány megpillantja a fénylő korongot, elámul és megkérdezi a mesterét: „Mondd, *Gurudév*, hogy marad fent az égen ez a fénylő korong?” A *guru* pedig így válaszol: „Ez nem más, mint a Hold, amint a faágon ül.” A Hold ebben az esetben azt a metafizikai fogalmat vagy tapasztalatot jelöli, amely nehezen felfogható újdonság a szellemi tanulmányok során. Ilyen módon, bár a tanítvány nem a teljes igazsághoz jut hozzá, egy szimbólum segítségével mégis befogadhatóvá válik számára egy megfoghatatlan jelenség.

A valóság ilyen szimbólummá alakítása segíti a kezdőket abban, hogy lépésről lépésre haladva értsenek meg nehéz dolgokat. Tulajdonképpen nagyon bölcs pedagógiai fogás – az *exoterikus* tanítás egyik eszköze, így megkímélik a túlterhelődéstől az arra még nem érett, neofita tanulókat. A gond akkor van, ha a tanítás a fejlődőképes tanítványok esetében sem lép át az *ezoterikus* minőségbe és megmarad a „Hold a faágon ül” magyarázatoknál, mint ahogyan ez a *Védák* átadásánál is általában történik.

Az exotéria a görög *exoteros* szóból származik, amelynek jelentése „külső kör” és a közönséges embereket jelölte. Az *ezoterikus* kifejezés eredete a szintén görög *eszotériké* szó, ami pedig annyit jelent, hogy „belső”. A „belső körre” utal, azokra az emberekre, akik képesek voltak felismerni a tanok mélyebb összefüggéseit is.

Pythagoras ezoterikus iskolájának tanítványai bajnalban himnuszokat zengve üdvözlik misztikus imádatuk tárgyát, a Napot –
Fjodor Bronnikov olajfestménye (1869)

A *Life Sutra* a „Hold a faágon ül” igazságok helyett a *Védák* ilyen értelemben vett ezoterikus – tehát a belső körnek szánt – aspektusaival foglalkozik. Nem „ügyes válogatás” a hinduizmus tengernyi irányzatából, hogy „könnyű legyen megérteni a lényeget”, ellenkezőleg, az általában ismert iskoláktól eltérő nézőpontot képvisel. A hinduizmus dogmáit és szimbolikus kifejezési formáját mellőzve a *Védák*nak egy korszerű és gyakorlatias rendszerét tolmácsolja.

Life Sutra

A *Védák* ezoterikusnak, azaz titkosnak számító tanai szerint az embernek lehetősége van arra, hogy megnyilvánítsa a benne lakozó isteni potenciált, amennyiben a tudatát rendhagyó módon kezdi el használni.

A *Védák* szerint az emberi teremtetőerő a tudatosságban gyökerezik, ezért e szövegek központi témáját az emberi tudat felépítése, működése és az általa kelthető hatások alkotják. Emiatt a *Védák* máig az egyik legértékesebb szövegforrás, amely hiteles útmutatással szolgál a tudatosság és a tudatos teremtés témakörében.

Régen a szellemi értelemben tudatos embert alkimistának, a tudatos teremtést pedig mágiának nevezték, a *Védák* pedig az alkimista és mágikus tanok legősibb forrása.

Ez a tény azért maradt titok mindmáig, mert a *Védák* nehezen érthető ezoterikus szövegeit a történelem során számos exoterikus, azaz a széles tömegeknek szánt kommentárral látták el, ami miatt ez az üzenete elkendőzve maradt a szélesebb tömegek előtt.